

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie:

Archiwum Radziwiłłów:

dział II, księga 21, teka 10, nr 1379; suplementy, nr 567

dział IV, teka 1, nr 1

dział V, nr 1103; nr 1503; nr 5226; nr 5569; nr 6865; nr 8451; nr 9646; nr 10816; nr 11208; nr 12561; nr 15081; nr 16998; nr 17469; nr 18111; nr 18566

Archiwum Zamoyskich:

nr 435; nr 1120 a

Archiwum Skarbowe Koronne:

oddział 2 (Rachunki Poselstw), nr 22

oddział III, księga 5

oddział IV, nr 14; nr 15

oddział VI, nr 6; nr 14

oddział 86 (Akta Skarbowo-Wojskowe), księga 46

Archiwum Koronne Warszawskie:

dział kozacki: 42/63; 42/65; 42/69; 42/74; 42/76

dział rosyjski: 55C, nr 32; nr 34; nr 36

dział tatarski: koperta 60, teka: 35, 38, 39; koperta 61, teka 174; koperta 62,

teka 17, 18, 32, 40, 41, 42, 75, 78, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87

dział turecki: koperta 76, teka 430

Metryka Koronna:

Księgi Poselstw (Libri Legationum), nr 33

Księgi Pieczętne (Sigillata), nr 1; nr 2; nr 3

Zbiór Anny z Potockich Branickiej:

nr 5

Archiwum Państwowe w Gdańsku

300/29/147; 300/29/149; 300/53/88; 300/53/89; 300/R/Ee19

Archiwum Państwowe w Krakowie

Archiwum Potockich z Krzeszowic:

nr 3226

Archiwum Sanguszków:

nr 51; nr 170

Biblioteka Jagiellońska

nr 5; nr 5349

Biblioteka Muzeum im. ks. Czartoryskich w Krakowie

151, 152, 153, 154, 387, 388, 394, 399, 401, 402, 1656, 1657, 2104, 2105, 2107, 2112, 2446, 2482, 3487

Biblioteka Narodowa w Warszawie

3091; 6635; 6640

Biblioteka Ordynacji Zamoyskich:

1282

Biblioteka PAU i PAN w Krakowie

967; 1065; 1404/III; 2254; 2255; 8324; 8342; 8370; 8421

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

189; 190; 3563; 5808; 15964

L'vivs'ka naukova biblioteka im. V. Stefanika NAN Ukraïni

Archiwum Sapiechów z Krasiczyna:

tom XII, nr 1712; nr 1731; nr 1732; nr 1748

Źródła drukowane

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tzw. bernardyńskiego we Lwowie, t. XXI: Lauda wiszeńskie 1648.1673, wyd. A. Prochaska, Lwów 1911; t. XXIV: Lauda sejmikowe halickie 1573.1695, wyd. A. Prochaska, Lwów 1931.

Akta sejmikowe województwa krakowskiego, t. II: 1621.1660, wyd. A. Przybo., Kraków 1953.

Akty, izdavaemye Vilenskoû Arheografičeskoû Kommissëû dlâ razbora drevnih aktov, t. XXXIV, Vilna 1909.

Akty Moskovskogo Gosudarstva, izdannye imperatorskoj Akademiej nauk; Razrâdnyj prikaz, Moskovskij stoł, t. II.III, Sankt-Peterburg 1894.1901.

Akty, odnosâyesâ k istorii Ūnoj i Zapadnoj Rossii, sobrannye i izdannye Arheografičeskoû Kommissëû, t. IV: 1657.1659, Sankt-Peterburg 1863; t. V: 1659.1665, Sankt-Peterburg 1867; t. VII: 1657.1663, 1668.1669, Sankt-Peterburg 1872; t. XV: 1658.1659, Sankt-Peterburg 1892.

Arhiv Ūgo-Zapadnoj Rosii, izdannij Vremennoj kommissëû dlâ razbora drevnih aktov, vysočaj.e utver.dennoj pri Kievskom voennom, podol.skom i wołynskom generał-gubernatore, cz. 2, t. II, Kiev 1888; cz. 3, t. VI, Kiev 1908.

Die Berichte des kaiserlichen gesandten Franz von Lisola aus den Jahren 1655.1660, wyd. A.F. Pribram, „Archiv für Österreichische Geschichte“, t. LXX, Wien 1887.

Chrapowicki J.A., Diariusz. Część pierwsza: lata 1656.1664, oprac. T. Wasilewski, Warszawa 1978.

Costin M., Latopis ziemi mołdawskiej i inne utwory historyczne, tłumaczenie, wstęp i komentarze I. Czamańska, Poznań 1998.

Dneval'nayâ zapiski prikaza tajnykh del 7165.7183 gg., wyd. A.S. Bełokurov, „Čtěníâ v. Imperatorskom Obyestvi Istorii i drevnostej rossijskih pri moskovskom universitete.“, t. CCXXIV, Moskva 1908.

Dnevnik. generała Patrika Gordona, cz. I, wyd. M.A. Obolens'kij i M.E. Possel't, Čtěníâ v. Imperatorskom Obyestvi Istorii i drevnostej rossijskih pri moskovskom universitete., t. CLIX, Moskva 1891.

Dopoŋnienie k tomu III Dvorcovyh razrâdov, Sankt-Peterburg 1854.

Druszkiewicz S.Z., Pamiętnik 1648.1697, oprac. M. Wagner, Siedlce 2001.

Gerasimčuk V., Materiałi do istorii Kozaččini XVII viku, L&viv 1994.

Grabânka G., Istoriiâ o destviâh prezel.noj i ot načata Polâkov krovav.ej nebyvaťoj brani Bogdana Hmel.nic.kogo s Polâki za naiiâsnej.ih korolej Vładislava, potom Âna Kazimira, otkryvaetsâ počatoj vroku 1648 i za let des5at. po smerti Hmel.nic.kogo neokončennoj, z raznyh letopiscev i z dioru.ej, na toj vojnepisanyh, i samobytnyh staro.iľov svidetel.stv utver.dena, Kiev 1854.

Jemiołowski M., Pamiętnik dzieje Polski zawierający (1648.1679), oprac. J. Dziegielewski, Warszawa 2000.

[Jerlicz J.], Latopisiec albo kroniczka Joachima Jerlicza, t. II, wyd. K.W. Wójcicki, Warszawa 1853.

Kazem-Bek M.A., Sravnitel.nye izvlečeniâ iz raznyh pisatelej, odnosâyesâ k Istorii Semi Planet, „urnal Ministerstva Narodnogo Prosv.eyeniâ.“, otd. II, Sankt-Peterburg 1835.

Kochowski W., Historia panowania Jana Kazimierza, t. I.II, wyd. E. Raczyński, Poznań 1840.

Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej, wyd. F. Kulczycki, Kraków 1887.

Letopis. Samovidca po novootkrytym spiskam s priľo.eniem treh maľorossijskih hronik, izdana Kievskoũ Vremennoũ Kommisseũ dlâ razbora drevnih aktov, Kiev 1878.

Listy Jana Andrzeja Morstina, zebrała i opracowała S. Ochmann-Staniszevska, Wrocław 2002.

Litterae nuntiorum apostolicorum Ucrainae illustrantes, coegit P. Athanasius, G.Welykyj OSBM, vol. IX: 1657.1659, Roma 1963; vol. X: 1659.1663, Roma 1965.

Maľorusskie kozaki me.du Rossiej i Pol..ej v 1659 godu po vzglâdu na nih serba Ūriâ Kri.aniča, „Čtěníâ v. Imperatorskom Obyestvi Istorii i drevnostej rossijskih pri moskovskom universitete.“, t. XCVIII, Moskva 1876.

Noyers P. des, Lettres [...] secrétaire des la reine de Pologne Marie-Louise de Gonzague, pour servir a l.histoire de Pologne et de Suède de 1655a 1659, Berlin 1859.

Ojczyŝte spominki w pismach do dziejów dawnej Polski, Diariusze, Relacje, Pamiętniki służyć mogące do objaŝnienia dziejów krajowych, tudzieź listy historyczne do panowania królów Jana Kazimierza i

Michała Korybuta oraz listy Jana Sobieskiego marszałka i hetmana wielkiego koronnego z rękopisów zebrane przez Ambrożego Grabowskiego, t. I, Kraków 1845.

Pamâtniki, izdannye Kievskoj Kommissiej dlâ razbora drevnih aktov, t. III, Kiev 1898.

Pamâtniki, izdannye Vremennoû Kommissieû dlâ razbora drevnih aktov, vysočajše utver.dennoû pri kievskom voennom, podol.skom i wołyńskom generał-gubernatore, t. IV, Kiev 1859.

Pisma polityczne z czasów panowania Jana Kazimierza Wazy 1648.1668. Publicystyka, eksorbitancje, projekty, memoriały, t. I: 1648.1660, zebrała i opracowała S. Ochmann-Staniszevska, Wrocław 1989.

Poczobot-Odlanicki J.W., Pamiętnik [1640.1684], oprac. A. Rachuba, Warszawa 1987.

Poŋnoe sobranie zakonov Rossijskoj imperii, t. I, Sankt-Peterburg 1830.

Rode, A., Opisanie vtorogo posol'stva v Rossiû datского poslannika Gansa Ol'delanda v 1659 g., w: Proezžaâ po Moskovii, Moskva 1991, (pod adresem: <http://www.vostlit.info/Texts/rus5/Oldeland/frametext.htm>).

Rudawski W., Historia polska od śmierci Władysława IV aż do pokoju oliwskiego, czyli dzieje panowania Jana Kazimierza od 1648 do 1660 r., t. II, wyd. W. Spasowicz, Sankt-Peterburg.Mogilev 1855.

Rudomicz B., Efemeros czyli diariusz prywatny pisany w Zamościu w latach 1656.1672, cz. I, przekład z łac. W. Froch, oprac. historyczne i historyczno-prawne M.L. Klementowski, oprac. filologiczne W. Froch, Lublin 2002.

Ruska (Wolinska) Metrika. Kniga za 1652.1673 rr., wyd. P. Kułakovskij, Ostrog-Varšava-Moskva 1999.

Skorobohaty A.D., Diariusz, oprac. T. Wasilewski, Warszawa 2000.

Sobranie gosudarstvennyh. gramot. i dogovorov', t. IV, Moskva 1828.

Summariusz punktów i unizonych próśb, które Jaśnie Wielmożny JeMć Pan hetman Wojska Zaporoskiego ze wszystkim Wojskiem Zaporoskim i narodem ruskim, do JKMci i wszystkiej Rzeptej wnosi, wyd. D. Olânčin, Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Ševčenko., t. CCXXII, L&viv 1991.

Suplementum ad Historica Russiae Monumenta (Dopolneniâ k'aktam. istoričeskim., odnosâjimsâ k Rossii, sobrannym v inostrannyh arhivah i bibliotekah i izdannyh Arheografičeskoû Kommissieû), wyd. A.I. Turgienev, Sankt-Peterburg 1848.

Universali ukraïns'kih gêt'maniv vid Ivana Vigovs.kogo do Ivana Samoŋtoviča (1657.1687), Kïiv-L'viv 2004.

Veličko S., Letopis. sobytij v Ūgo-Zapadnoj Rossii v XVII veke. Sostavit Samoït Veličko, byv'ij kancelârist kancelârii Vojska Zaporozškogo, t. I.II, Kiev 1848.

Volumina Legum, t. IV, wyd. J. Ohryzko, Sankt-Peterburg 1859.

Vorbeck-Lettow M., Skarbnica pamięci. Pamiętnik lekarza króla Władysława IV, oprac. E. Galos i F. Mincer, red. nauk. W. Czaplński, Wrocław 1968.

Vossoedinenie Ukrainy s Rossiej: Dokumenty i materialy v treh tomah, t. III: 1651-1654 gody, Moskva 1953.

Wojna polsko-moskiewska pod Cudnowem, tŋ. i oprac. A. Hniŋko, Warszawa 1922.

[Wydźga J. S.], Jan Stefan Wydźga i jego pamiętnik spisany podczas wojny szwedzkiej od r. 1655 do 1660, wyd. K.W. Wójcicki, Warszawa 1852.

Starodruki

Copia eines Schreibens aus dem königlichen polnischen Lager von Thorn vom 19 November, worin enthalten, was alda neulich passiret und mit was Praesent die Kosackischen Gesandten von Ihrer Königlich Majestät wieder abgefertiget seind [Gdańsk, Dawid Fryderyk Rhete?, po 22 XI] 1658, BPAN Gd, NI.100.8o.148 adl.

Glaubwürdiger Bericht von der harten Niederlage, welche die Moskowiter durch die Kosacken und Tartaren erlitten haben und sonst an anderen Orten passiert ist [bm, po 7 III] 1659, BOssol. XVII.4864.III.

Gründliche und wahrhafte Relation von dem Siege der Königlich Majestät von Polen bei der Stadt Konotop gegen die Moskowiter. Imgleichen was in Kurland zwischen den polnischen und schwedischen Truppen vorgegangen ist [Gdańsk, po 12 VIII]1659, BOssol. XVII.4862.III.

Wahrhafter ferner Bericht, was sich weiter zwischen Ihrer Königlich Majestät von Polen und dem moskowitzischen Feldherrn Szeremietiew unter Cudnow zugetragen hat [Gdańsk, Dawid Fryderyk Rhete?, po 23 X] 1660, BPAN Gd, NI. 6. 8o adl. 106.

Wahrhafte Continuation der grossen Victoria der Polaken, Kosaken und Tartaren wieder die Moskowiter am Dniepr, wie auch Particularia aus Warchau, Kopenhagen, Hamburg, Wismar, Haag, Lûbeck und Londen [Gdańsk, po 8 VII]1659, BPAN Gd, NI. 7. 8o. 35 adl.

Opracowania

Andreev I., Aleksej Mihajlovič, Moskva 2003.

Arkas M., Istorîâ Ukraïni, z malûnkami, Kiev-Lipsk 1920.

Âkovleva T., Bogdan Hmel'nic'kij i râdove kozactvo, .Ukraïns'kij istoričnij .urnał., nr 4 (403), Kiïv 1995.

Âkovleva T., Gadâčskij dogovor . legenda i real'nost', w: Issledovaniâ po istorii Ukrainy i Beľorussii, vyp. I, Minsk 1995.

Âkovleva T., Get'manyina v drugij polovini 50-h rokiv XVII stolittâ. Pričini i počatok Ruïni, Kiïv 1998.

Âkovleva T., Ivan Bogun-Fedorovič, .Kiïvs'ka starovina., nr 5 (296), Kiïv 1992.

Âkovleva T., Ivan Bogun: problemi biografii, .Ukraïns'kij istoričnij žurnał., nr 2 (431), Kiïv 2000, nr 4 (433), Kiïv 2000.

Âkovleva T., Ruïna get'manyini vid pereâslavs'koï radi-2 do andrusivs'koï ugodi (1659..1667 rr.), Kiïv 2003.

Âkovleva T., Ukraïns'kaâ šlâhta i gosudarstvennaâ ideâ v gorody osvoboditel'noj vojny, w: Nacional'no-vizvol'na vijna ukraïns'kogo narodu seredini XVII stolittâ: politika, ideologîâ, vijs'kove mistectvo (zbornik statej), Kiïv 1998.

Âkovliv A., Moskovs'k proekti dogovornih punktiv z get'manom Ivanom Vigovs'kim, .Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Sevčenka., t. CLII, L'viv 1933.

Âkovliv A., Ukraïns'ko-moskovs'ki dogovori v XVII.XVIII vikah, Varšava 1934.

- Babuli I., .Dikie tancy. na konotopskom pole, .Rejtar: voenno-istoričeskij žurnal., nr 25, Moskva 2006.
- Babuli I., General Bauman i ego deâtel'nost' v russkoj armii XVII veka, .Oderint Dum Pro bent. vyp. 9, pod adrese m <http://www.milhist.ru>
- Banti.-Kamens'kij D.N., Istorîâ Maloj Rossii, t. II, Kiïv 1993.
- Banty.-Kamenskij N.N. Reestr dełam krymskogo dvora s 1474 po 1779 goda, Simferopol 1893.
- Baranowski B., Tatarszczyna wobec wojny polsko-szwedzkiej w latach 1655.1660, w: Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655.1660, t. I, Warszawa 1957.
- Barsukov A., Rod Šeremetevyh, t. V, Sankt-Peterburg 1888.
- Berh V., Carstvovanie carâ Alekseâ Mihajloviča, t. I.II, Sankt-Peterburg 1831.
- Brehunenکو V., Pid 'visoku cars.ku ruku' či pid nominal'nu zverhnist' carâ: še raz ad fontem, .Ukraïna v Central'no-Shidnij Êvropi., nr 5, Kiïv 2005.
- Bul'vins'kij A., Diplomatični znosini Ukraïni v period get'manuvannâ Ivana Vigov'skogo (serpen. 1657.serpen. 1659), .Ukraïns'kij istoričnij žurnâl., nr 1 (460), Kiïv 2005.
- Bul'vins'kij A.,Konotopska bitva 1659 r., .Ukraïns'kij istoričnij žurnâl., nr 3 (420), Kiïv 1998; nr 3 (421), Kiïv 1998.
- Bul'vins'kij A.,Naslidki ukraïns'ko-rosijs'koï vijni 1658.59 rr., .Ukraïns'ka kozac'ka deržava., vip. 7, Kiïv 2000.
- Bul'vins'kij A.,Ukraïns'ko-rosijs'ka vijna 1658.1659 rr.: osnovni bitvi, strategiâ, čisel'nist'ta sklad vijs'k, w: Ukraïna ta Rosiâ: problemi političnih i sociokul'turnih vidnosin: zbiornik naukovih prac., red. V.A. Smolij, Kiïv 2003.
- Černov A.V., Vooružonnye siły russkogo gosudarstva v XVI.XVII v.v., Moskva 1954.
- Chynczewska-Hennel T., Idea unii hadziackiej - pięćdziesiąt lat później, .Kwartalnik Historyczny., r. CIX, nr 3, Warszawa 2002.
- Čuhlib T., Gogol' Evstafij, w: Połkovodci Vijs.ko Zaporos.kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.
- Čuhlib T., Konceptiâ polivasalitetnoï pidleglosti B. Hmel'nic'kogo ta ukraïns'ko-rosijs'ki vzaemovidnosini seređini XVII st, w: Ukraïna ta Rosiâ: problemi političnih i sociokul'turnih vidnosin: zbiornik naukovih prac., red. V.A. Smolij, Kiïv 2003.
- Czapliński W., Bieniewski Stanisław Kazimierz, PSB, t. II, Kraków 1936.
- Czermak W., Szczęśliwy rok. Dzieje wojny polsko-moskiewskiej z r. 1660, .Przegląd Polski., t. LXXXII.CVII, Kraków 1886.1893.
- Davies N., Boże igrzysko. Historia Polski, Kraków 2006.
- Dąbrowski J., Pochodzenie społeczne i drogi kariery wyższej starszyny kozackiej w latach 1648.1657, 'Zeszyty Naukowe UJ. Prace historyczne', z. 101, Kraków 1993.
- Dąbrowski J., Polsko-moskiewskie rokowania pokojowe w 1658 roku, w: Rzeczpospolita w latach Potopu, red. J. Muszyńska i J. Wijaczka, Kielce 1996.

Dąbrowski J., Przed .potopem.. Senatorowie koronni wobec Kozaczyzny i Ukrainy w latach 1654.1655, 'Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego' Prace historyczne., z. 130, Kraków 2003.

Dąbrowski J., Senat Koronny. Stan sejmujący w czasach Jana Kazimierza, Kraków 2000.

Dorošenko D., Get'man Petro Dorošenko. Ogląd jogo žitta i političnoi diâl'nosti, Nowy Jork 1985.

Dorošenko D., Naris istorij Ukraïni, t. I.II, Warszawa 1933.

Dvorânskie rody Rossijskoj Imperii, t. I.II, Sankt-Peterburg 1993.1995.

Ėfimenko O., Istorîâ ukrainskogo naroda, t. I. II, Sankt-Peterburg 1906.

Evarnickij D.I., Istorâ zaporožskih kozakov, t. II, Kiev 1990.

Ejngorn V.O., O sno.eniâh małorossijskogo duhovenstva s moskovskim pravitel's .tvom v carstvovanie Aleksieâ Mihajłoviča, 'Ĉteniâ v Imperatorskom Obyestvi Istorii i drevnostej rossijskich pri moskovskom universitete', t. CLXV, Moskva 1893.

Englund P., Lata wojen, Gdańsk 2003.

Fedenko P., Z diplomatičnoj diâl'nosti Danila Greka, .Praci Ukraïns'kogo Visokogo Pedagogičes'kogo Instituta im. M. Dragomanova u Prazi., t. I, Praga 1929.

Foršten. G.V., Snošeniâ Švecij i Rossij vo vtoroj połovine XVII veka (1648.1700), Žurnal Ministerstva Narodnogo Prosv'eyeniâ., t. CCCXVIII, Sankt-Peterburg 1898.

Frančić M., Juraj Križanić, ideolog absolutyzmu, 'Zeszyty Naukowe UJ', t. CCCLXXI, Prace Historyczne, z. 51, Warszawa-Kraków 1974.

Franz M., Idea państwa kozackiego na ziemiach ukraińnych w XVI.XVII wieku, Toruń 2006.

Franz M., Wojskowość Kozaczyzny Zaporoskiej w XVI.XVII wieku. Geneza i charakter, Toruń 2002.

Gazin V., Pričini Ruini Ukraïns'koï Kozac'koï der.avi v drugij połovini XVII st., w: Ukraïns'kij istoričnij zbirnik, red. O.V. Âs', Kiïv 1997.

Gawlik M., Projekt unii rosyjsko-polskiej w drugiej połowie XVII wieku, .Kwartalnik Historyczny., t. XXIII, Lwów 1909.

Gawroński F.R., Kozaczyzna ukraińska w Rzeczypospolitej Polskiej do końca XVIII wieku, Warszawa 1924.

Gawroński F.R., Ostatni Chmielniczenko. (Zarys monograficzny), Poznań 1919.

Gawroński F.R., Poselstwo Bieniewskiego: od śmierci B. Chmielnickiego do umowy hadziackiej, Lwów 1907.

Gerasimčuk V., Ĉudnivs'ka kampaniâ 1660 r., L'viv 1913.

Gerasimčuk V., Pered Ĉudnivs'koû kampaniëû, w: Naukovij zbirnik prisivâčenij M. Gruševs'komu, L'viv 1906.

Gerasimčuk V., Vigovs'kij i Ūrij Hmel'nic'kij, Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Sevčenka , t. LIX.LX, L'viv 1904.

Gerasimčuk V., Vigovyina i Gadâc'kij traktat, .Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Sevčenka ., t. LXXXVII.LXXXIX, L'viv 1909.

- Gołobuckij V., Zaporozskoe kozačestvo, Kiev 1962.
- Gorobec' V., Elita kozac'koï Ukraïni v po.ukah političnoï legitimacii: stosunki z Moskvou ta Var.avoû, 1654.1665, Kiïv 2001.
- Gorobec' V., Gadâc'ka ugoda 1658 roku v konteksti mi.narodnih realij: pro et contra, .Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. .evčenka., t. CCXXXVIII, L'viv 1999.
- Gorobec' V., Ivan Nečaj ta ukraïn's.ko-posijs.ki superečki za Biłorus.(1654.1659 rr.), Ukraïns'kij istoričnij .urnat., nr 1 (418), Kiïv 1998; nr 2 (419), Kiïv 1998.
- Gorobec' V., Nečaj Ivan w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos.kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.
- Gorobec' V., Puškar Martin, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.
- Gorobec' V., Ukraïns'ka kozac'ko-get'mans'ka deržava, w: Istoriâ Ukraïni v osobah. Kozáččina, red. V. Gorobec., Kiïv 2000.
- Gorobec' V., Ukraïns'ko-rosijs'ke zblížennâ/vidčužennâ drugoï polovini XVII st. âk rezul'tat bagatofaktornoï vzaemodï, w: Ukraïna i Rosiâ v istoričnij retrospektivi: narisi v 3-h tomah, red. V.M. Litwin, Kiïv 2004.
- Gorobec' V., Vigovs'kij i Moskva: politični ilûzii i istorični realii (u pošukah peredumov ruïni), w: Na čoli kozac'koï deržavi (do 400 . riččâ vid dnâ narodženâ Bohdana Hmel'nic'kogo), Rivna 1996.
- Gorobec' V., Zovnišnâ politika get.manatu drugoï polovini 50-h rr. XVII st.: vplivi suspil'no-političnogo protistoânnâ v Ukraïni ta transformacij regional'nih geopolitičnih procesiv, .Ukraïns'kij istoričnij žurnal., nr 2 (461), Kiïv 2005.
- Grekov I.B., Iz istorii sovместnoj bor'by Ukrainy i Rossii za osuyestvlenie reženij Pereâslavskoj rady (1657.1659), w: Vossoedinenie Ukrainy z Rossiej. Sbornik statej, Moskva 1954.
- Grinčenko B.D., Ivan Vigovs'kij, jogo žittâ i dila, Kiev 1909.
- Gruševs'kij M., Istoriâ Ukraïni-Rusi, t. IX, cz. 3, Kiïv 1997; t. X, Kiïv 1998.
- Gurbik A., Kiivs'kij połkovnik Anton Źdanovič, .Ukraïns'kij istoričnij žurnal., nr 4 (421), Kiïv 1998.
- Guržij O.I., Bogun Ivan, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portret, kn. I, Kiïv 1998.
- Guržij O.I., Ivan Bogun: deâki mifi ta real'nist., .Ukraïns'kij istoričnij žurnal., nr 1 (418), Kiïv 1998.
- Guržij O.I., Ukraïns'ka kozac'ka deržava v drugij połovini XVII.XVIII st.: Kordoni, naselennâ, pravo, Kiïv 1996.
- Heller M., Historia Imperium Rosyjskiego, Warszawa 2002.
- Hniŭko A., Wyprawa cudnowska 1660, Lwów 1931.
- Hniŭko A., Bitwa pod Słobodyszczem, .Przegląd Historyczno-Wojskowy., t. I, Warszawa 1929.
- Istoriâ Ukraïni, red. V.A. Smolij, Kiïv 2000.
- Istoriâ ukraïns'kogo kozactva. Narisi v dvoh tomah, t. I, red. V.A. Smolij, Kiïv 2006.
- Jakowenko N., Historia Ukrainy do końca XVIII wieku, Lublin 2000.
- Janas E., Konfederacja wojska koronnego w latach 1661.1663, Lublin 1998.

Kaczmarczyk J., .Działo się w obozie pod Cudnowem dnia 17. octobra anno 1660., w: Z dziejów Europy Środkowo-Wschodniej. Księga pamiątkowa ofiarowana prof. W. A. Serczykowi w 60 rocznicę urodzin, red. E. Urwanowicz, A. Mironowicz i H. Parafianowicz, Białystok 1995.

Kaczmarczyk J., Hadziacz 1658 . kolejna ugoda czy nowa unia?, .Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze. Spotkania polsko-ukraińskie. Studia Ucrainica., red. S. Kozak, t. II, Warszawa 1994.

Kaczmarczyk J., Hetmana Jana Wyhowskiego droga ku Rzeczypospolitej Trojga Narodów, .Biuletyn Ukrainoznawczy., nr 6, Przemyśl 2000.

Kaczmarczyk J., Moskwa a Kozaczyzna Zaporoska w latach 1648.1658, .Biuletyn Ukrainoznawczy., nr 7, Przemyśl 2001.

Kaczmarczyk J., Rzeczpospolita Trojga Narodów. Mit czy rzeczywistość. Ugoda hadziacka . teoria i praktyka, Kraków 2007.

Kaczmarczyk J., Z wiary i obowiązku. Adama Kisiela oraz Stanisława K. Bieniewskiego próby pojednania z Kozakami, w: Poprzez Stulecia. Księga pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Antoniemu Podrazie w 80. rocznicę Jego urodzin, red. D. Czerska, Kraków 2000.

Kaminski A., The Cossack Experiment in Szlachta Democracy in the Polish-Lithuanian Commonwealth: The Hadiach (Hadziacz) Union, .Harvard Ukrainian Studies., vol. I, nr 2, Cambridge 1977.

Kersten A., Stefan Czarniecki (1599.1665), Lublin 2006.

Konotopska bitva 1659 roku. Zbirka naukovih prac, Konotop 1996.

Korduba M., Chmielnicki Paweł zw. Janenką (zm. po 1678), PSB, t. III, Kraków 1937.

Korenec. D., Povstannâ Martina Puškarâ, w: Naukovyj zbirnik prisvâčenyj M. Gruševs.komu, L'viv 1904.

Korenec. D., Znosini get.mana Ivana Vigovs'kogo z Pol'sheû v r. 1657.1658, .Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Ševčenko., t. XXXVIII, L'viv 1900.

Kossarzecki K., Działalność wojskowa pułkownika Iwana Nieczaja na Białorusi w latach 1657.1659, Ukraïna v Central'no-Shidnij Êvropi, nr 5, Kiïv 2005.

Kossarzecki K., Kampaniâ 1660 godu x Litve, .Arche., nr 6, Minsk 2006.

Kossarzecki K., Kampania roku 1660 na Litwie, Zabrze 2005.

Kostomarov M., Getmanstvo Vygovskogo, Sankt-Peterburg 1862.

Kostomarov M., Getmanstvo Őriâ Hmel'nickogo, w: Istoricheskie monografij i izsledovaniâ Nikolaâ Kostomarova, t. XII, Sankt-Peterburg 1872.

Kostomarov M., Russkaâ istoriâ v .izneopisaniâh ee glavnejših deâtelej, kn. II, Moskva 1991.

Kot S., Jerzy Niemirycz. W 300-lecie ugody hadziackiej, Paryż 1960.

Krikun M., Administrativno-teritoriâlnyj ustrij Pravoberežnoi Ukraïni w XV.XVIII st.: kordoni voêvodstv w svitli džereť, Kiïv 1992.

Krikun M., Ostap Gogol' – get'man kozac'tva Pravoberežnoi Ukraïni, .Ukraïna Moderna., cz. 2.3, L'viv 1999.

Krikun M., Podil's'kij kozac'kij połk: periodi isnuvannâ i połkovniki, w: Kozac'ki vijni XVII stolittâ v istoričnij svidomosti pol's'kogo ta ukraïns'kogo narodiv. Materiali Drugoi Pol's'ko-Ukraïns'koï Naukovoï Zustriči (L.viv, 12.13 .ovtnâ 1995 r.), red. L. Zaškilnâk, Lwów.Lublin 1996.

Krikun M., Z istoriï ukraïns'koi kozac'koi staršini drugoi połovini XVII stolittâ. Połovnik Ostap Gogol., 'Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Ševčenko', t. CCXXXIII, L'viv 1997.

Krip'âkevič I., Istorîâ Ukraïni, L'viv 1990.

Krip'âkevič I., Studii nad deržavoû Bogdana Hmel'nic'kogo, 'Zapiski Naukovogo tovaristva im. T. Ševčenko', t. CXLIV.CXLV, L'viv 1926.

Krivošeâ V.V., Nacional'na elita get'manyini (personal'nyj skład i genealogiâ kozac'koï staršini 1648.1782 rr.), cz. 1, Kiïv 1998.

Kroll P. Działania zbrojne pułkownika Iwana Nieczaja na Białorusi w latach 1658.1659, .Studia i Materiały do Historii Wojskowości., t. XLIII, Białystok 2007.

Kroll P. Bitwa pod Konotopem (8 lipca 1659 roku) . przyczynek do dziejów wojskowości kozackiej, Materiały do historii wojskowości, nr 2, Pułtusk 2004.

Kroll P. Próby porozumienia między Rzeczpospolitą a Kozaczną w latach 1654-1658. Przyczynek do genezy ugody hadziackiej, w: Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej tradycje. Studia i szkice, red. M. Wagner i J. Wojtasik, Siedlce 2004 .

Kubala L., Wojny duńskie i pokój oliwski 1657.1660, Lwów 1922.

Kurbatow O., Połonka 1660 . spojrzenie z Moskwy, .Mówią Wieki., nr 10, Warszawa 2000.

Latacz E., Doroszenko Piotr Dorofiewicz (1627.1698), PSB, t. V, Kraków 1939.1946

Lazarevs'kij A., Opisanie staroj Małorossii. Materiały dlâ istorii zaseleniâ zemlevladieniâ i upravleniâ, t. II, Kiev 1893.

Levic.kij O., Očerki vnutrennej istorii małorossii vo vtoroj połovinie XVII veka, Kiev 1875.

Lipins.kij V., Ukraïna na perełomi 1657.1659. Zamitki do istoriï ukraïns.kogo budivnictva v XVII-im stolittiû, Kiev 1997.

Litwin H., Od Unii Lubelskiej do III rozbioru Rzeczypospolitej . Ukraina. Szkic wydarzeń politycznych, w: Między sobą. Szkice historyczne polsko-ukraïńskie, red. T. Chynczewska-Hennel i N. Jakowenko, Lublin 2000.

Łukaszewicz J., Jerzy Niemirycz, podkomorzy kijowski, starosta owrucki i krzemieniecki, .Biblioteka Warszawska., t. II, Warszawa 1860.

Majewski W., Ostatnia kampania Stefana Czarnieckiego w 1664 r., .Studia i Materiały do Historii wojskowości., t. XV, cz. 2, Warszawa 1969; t. XVI, cz.1, Warszawa 1970.

Majewski W., Potocki Andrzej (zm. 1663), PSB, t. XXVII, Wrocław 1983.

Majewski W., Potocki Jakub (po 1631.1671), PSB, t. XXVIII, Wrocław 1984.1985.

Majewski W., Puszkar (Puszkarenko) Martyn (zm. 1658), PSB, t. XXIX, Wrocław 1986.

Majewski W., Sirko (Sierko, Sierik) Iwna Dymitrowicz (ok. 1618.1680), PSB, t. XXXVII, Wrocław 1996.1997.

Majewski W., Struktura społeczna a orientacje polityczne na Ukrainie Prawobrzeżnej (1659.1662), .Rocznik Przemyski Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysku., t. XI, Kraków 1967.

Makarij mitrop. (M.P. Bułgakov), Istorija Russkoj Cerkvi, kn. VII, Moskva 1996.

Mal'čenko O., Ukripleni poselennâ bractavs'kogo, kiivs'kogo i podil's'kogo voëvodstv (XV-seredina VII st.), Kiïv 2001.

Malov, A.V., Russko-pol'skaâ vojna 1654.1667, Moskva 2006.

Micik Ū., Ānenko-Hmel'nic'kij Pavlo, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.

Micik Ū., Get'man Ivan Vigovs'kij, Kiïv 2004.

Micik Ū., Ivan Vigovs'kij, w: Volodari get'mans'koï bulavi: Istorični portreti, Kiïv 1994.

Micik Ū., Kaniv kozac'kij, Kaniv 1997.

Micik Ū., Nosač Timiš, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.

Micik Ū., Ūrij Hmel'nic'kij, w: Volodari get'mans'koï bulavi: Istorični portreti, Kiïv 1994.

Micik Ū., Uman. Kozac'ka i gajdamac'ka, Kiïv 2002.

Micik Ū., Zelens'kij Mihajlo, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portret, kn. I, Kiïv 1998.

Micik Ū., Stepen'kiv S., Korsunyina kozac'ka, Korsuń 1997.

Micik Ū., Vlasov V.S., Istorija Ukraïni. Z najdavniših časiv do kincâ XVIII st., cz. 1, Kiïv 2001.

Mironowicz A., Kościół prawosławny w dziejach dawnej Rzeczypospolitej, Białystok 2001.

Mironowicz A., Prawosławie i unia za panowania Jana Kazimierza, Białystok 1997.

Nagielski M., Połubiński Aleksander Hilary (1629.1679), PSB, XXVII, Wrocław 1983.

Nagielski M., Ruszczyk Jerzy (zm. po 1677), PSB, t. XXXIII, Wrocław 1991.1992.

Novosels'kij A.A., Bor'ba moskovskogo gosudarstva s Tatarami vo vtoroj połovine XVII veka, w: idem, Issledovaniâ po istorii epohi feodalizma, Moskva 1994.

Nowak T., Oblężenie Torunia w roku 1658, Toruń 1936.

O'Brien Ch., Muscovy and the Ukraine: from the Pereiasław Agreement to the Truce of Andrusovo 1654.1667, Berkeley 1963.

Ochmann-Staniszevska S., Staniszevski Z., Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana Kazimierza Wazy. Prawo.doktryna.praktyka, t. I.II, Wrocław 2000.

Opisi Livoerežnoi Ukraïni kincâ XVIII - počatku XIX st., red. P.S. Sahan, Kiïv 1997.

Ossoliński Ł., Cudnów-Słobodyszcz 1660, Zabrze 2006.

Panašenko V., Zołotarenko Vasil', w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portreti, kn. I, Kiïv 1998.

Perdenia J., Hetman Piotr Doroszenko a Polska, Kraków 2000.

Perdenia J., Hohol (Hohoł, Hohoł) Eustachy (Eustafi, Ostafiej, Ostap) (zm. po 1679), PSB, t. IX, Wrocław 1960.1961.

Petrovs.kij M., Ukraïns'ki diâči XVII viku. Timiš Cicûra, .Zapiski istorično-filologičnogo viddilu UAN., kn XXIV, Kiev 1929.

Piowski K., Czartoryski Kazimierz Florian (zm. 1674), PSB, t. IV, Kraków 1938.

Płochij S., Miedzy Rusią a Sarmacją: .unarodowienie. Kozaczyzny ukraińskiej w XVII.XVIII wieku, w: Miedzy sobą. Szkice historyczne polsko-ukraińskie, red. T. Chynczewska-Hennel i N. Jakowenko, Lublin 2000.

Podhorodecki L., Chanat Krymski i jego stosunki z Polską w XV.XVIII w., Warszawa 1987.

Prih P.V., Do pitanâ pro Nižins'kij połk u roku Vizvol'noi vijni ukraińskogo narodu, w: Ukraïns'ka kozac'ka deržava: vitoki ta šlâhi istrčnogo rozvitku (Materiali respublikans'kih istoričnih čitan.), red. V.A. Smolij, V. Gorobec., Kiev 1991.

Prochaska A., Wyhowski, twórca unii hadziackiej i jego rodzina, .Przewodnik Naukowy i Literacki., t. XLVI, Lwów 1920.

Przybo. A., Karczewski Tomasz (zm. 1691), PSB, t. XII, Wrocław 1966.1967.

Putro O.I., Get'man Ivan Vigovs'kij i Gadâc'ka ugoda 1658.1659, .Ukraïns'ka kozac'ka deržava., vip. 3, Kiïv 1993.

Rolle J.A., Kobiety na dworze czechryńskim w drugiej połowie XVII wieku, w: .Biblioteka Warszawska., 1893.

Romański R., Cudnów 1660, Warszawa 1996.

Russkij Biografičeskij Slovar, t. I.XXV, Sankt-Peterburg 1896.1913.

Senûtovič-Berežnij V., Rid i rodina Vigovs'kij, .Ukraïns'kij istorik., r. VII, nr 1.3 (25.27), Nowy Jork-Monachium 1970.

Serczyk W.A., Historia Ukrainy, Wrocław 2001.

Sergiënko G., Sirko Ivan, w: Połkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portret, kn. I, Kiïv 1998.

Ševčuk V., Kozac'ka deržava. Etûdi do istoriï ukraińskogo deržavotvorennâ, Kiïv 1995.

Smirnov V.D., Krymskoe hanstvo pod verhovenstvom Otomans'koj porty do načala XVIII v., Sankt-Peterburg 1887.

Smolij V.A., Ukraïns'ka kozac'ka deržava, .Ukraïns'kij istoričnij žurnał., nr 4 (361), Kiev 1991.

Smolij V.A., Stepankov V.S., Ukraïns'ka nacional'na revolûciâ XVII st. (1648.1676), Kiïv 1999.

Sokirko O., Ohotnic'ke vijs'ko livoberežnoi get'manyini: istoriâ viniknennâ, .Kiïvska Starovina., nr 4 (322), Kiïv 1998.

Sołov'ev S., Ivan Vygovskij, .Otečestvennye zapiski., t. CXXVII, nr 11, Moskva 1859.

Sołov'ev S., Istorîâ Rossii z drevnejših vremen, kniga V i VI, Moskva 1961.

Stadnik M., Gadâc'ka uniâ, .Zapiski Ukraïns'kogo Naukovogo tovaristva v Kiêvi., kn. VII.VIII, Kiev 1910.1911.

- Stecûk K.I., Narodni ruhi na Livoberežnij i Slobids'kij Ukraïni v 50.70-h rokah XVII st., Kiev 1960.
- Stecûk K.I., Z istoriï borot'bi rosij's'kogo i ukraïns'kogo narodiv proti agresii .lâhets'koï Pol'si i suftans'koï Tureččini u II poľovini XVII st., .Ukraïns'kij istoričnij žurnal., nr 3 (265) Kiev 1983.
- Stepankov V.S., Get'manstvo Ivana Vigovs'kogo: social'no-politična borot'ba i problema deržavnogo budivnictva (serpen. 1657 ' veresen. 1659 r.), .Serednovična Ukraina., vip. I, Kiïv 1994.
- Stepankov V.S., Grigorij Gulânic'kij, w: Poľkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portret, kn. I, Kiïv 1998.
- Stepankov V.S., Ivan Vigovs'kij, w: Istoriâ Ukraïni v osobah. Kozaččina, red. V. Gorobec., Kiïv 2000.
- Stepankov V.S., Pereâslav 1654 roku: vitoki, sutnist., naslidki, w: Ukraïna ta Rosiâ: problemi političnih i sociokul'turnih vidnosin: zbiornik naukovih prac. , red. V.A. Smolij, Kiïv 2003.
- Stepankov V.S., Petro Dorošenko, w: Poľkovodci Vijs'ka Zaporos'kogo. Istorični portret, kn. I, Kiïv 1998.
- Stepankov V.S., Petro Dorošenko: šâh do bulavi, .Ukraïna v Central.no-Shidnij Êvropi., nr 6, Kiïv 2006.
- Sysyn F., Between Poland and the Ukraine. The Dilemma of Adam Kysil 1600. .1653, Cambridge 1985.
- Szwaba M., Litwa wobec unii hadziackiej 1658 roku, w: Studia Wschodnie, red. K. Matwijowski i R. Źerelik, Wrocław 1993.
- Tazbir J., Niemirydz Jerzy (1612.1659), PSB, t. XXII, Wrocław 1977.
- Tazbir J., Polityczne meandry Jerzego Niemirydza, .Przegląd Historyczny., t. LXXV, Warszawa 1984.
- Tomkiewicz W., Unia hadziacka, .Sprawy Narodowościowe., r. XI, nr 1.2, Warszawa 1937.
- Ukraïns'ke kozactvo. Mała encyklopediâ, Kiïv 2002.
- Velika istoriâ Ukraïni vid najdavniših časiv, zi vstup. Ivana Krip'âkeviča, t. II, Kiïv 1993.
- Vostokov A., Sud.ba Vygovs'kih i Ivana Nečaâ, .Kievskâ Starina., t. XXVIII, Kiev 1890.
- Wagner M., Stanisław Jabłonowski (1634.1702). Polityk i dowódca, cz. I, Siedlce 1997.
- Walewski A., Historia wyzwołonej Rzeczypospolitej wpadającej pod jarzmo domowe za panowania Jana Kazimierza (1655.1660), t. I.II, Kraków 1870.1872.
- Wasilewski T., Kmicic Samuel h. Radzic (zm. 1692), PSB, t. XIII, Wrocław 1967.1968.
- Wasilewski T., Oskierka Samuel (ok. 1600.1675), PSB, t. XXIV, Wrocław 1979.
- Wasilewski T., Ostatni Waza na polskim tronie, Katowice 1984.
- Wilson A., Ukraińcy, Warszawa 2002.
- Wimmer J., Materiały do zagadnienia liczebności i organizacji armii koronnej w latach 1655.1660, Studia i Materiały do Historii Wojskowości, t. IV, Warszawa 1958.
- Wimmer J., Wojsko polskie w drugiej połowie XVII wieku, Warszawa 1965.
- Wołoszyn J.W., Problematyka wyznaniowa w praktyce parlamentarnej Rzeczypospolitej w latach 1648.1696, Warszawa 2003.

Wójcik Z., Dyplomacja polska w okresie wojen drugiej połowy XVII w. (1648.1699), w: Historia dyplomacji polskiej, pod. red Z. Wójcika, t. II, Warszawa 1982.

Wójcik Z., Hulanicki Hrehory (Grzegorz), PSB, t. X, Wrocław 1962.1964.

Wójcik Z., Jan Kazimierz Waza, Wrocław 1997.

Wójcik Z., Polska i Rosja wobec wspólnego niebezpieczeństwa szwedzkiego w okresie wojny północnej 1655 .1660, w: Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655.1660, t. II, Warszawa 1957.

Wójcik Z., Rywalizacja polsko-tatarska o Ukrainę na przełomie lat 1660.1661, .Przegląd Historyczny., t. XLV, Warszawa 1954.

Wójcik Z., Traktat Andruszowski 1667 roku i jego geneza, Warszawa 1957.